

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Vägledning för ekosystemtjänster i den byggda miljön

Doris Grellmann
Ekolog, Fil Dr
Boverket och Umeå kommun

Planera med ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor och som upprätthåller eller förbättrar vår välmående och livsvillkor.

Grönstruktur är mer än pynt eller naturvärden, den är en viktig funktionell komponent!

**VÄGLEDNING & METOD FÖR ATT
INTEGRERA EKOSYSTEMTJÄNSTER**

VAD? VARFÖR? NÄR? HUR?

**LEVANDE STÄDER
& TÄTORTER**

Levande städer

Ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter.

- Etappmål om metod för stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer senast 2020
- Etappmål om integrering av stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer senast 2025

(Regeringens skr.2017/18:230)

Boverkets arbete med uppdraget

Nätverk för
EST

BEST
c/o city

BiodiverCity

Green Surge

Medvetandegöra,
inspirera och
vägleda
- egeninitierat
(2016-2018)

Referensgrupp

Vägledning och
metod för planering
och bygglov
- översiktsplan,
detaljplan, bygglov
och marklov
(Klart juni 2018)

Vägledning och
metod för bygg och
förvaltning
- Byggprocessen,
verktyg
(Klart mars 2019)

Arbeta med
etappmålen – sprida
metod och följa upp
kommunernas
arbete
2019-2025

Konferens
Nov 2019

Arbete i bred samverkan med många aktörer

Bygg- och förvaltning

NCC

HSB

SABO

Vasakronan

Sveriges byggindustrier

Fastighetsägarna

Kommuner

Malmö stad

Stockholm stad

Göteborgs stad

Kristianstad kommun

Lomma kommun

C/O City

Umeå kommun

Regioner och länsstyrelser

Länsstyrelsen

Region Stockholm

Näringsliv

Ekologigruppen

Enetjärn Natur

White Arkitekter

Landskapslaget

Staten

Naturvårdsverket

Tankesmedjan Movium

Organisationer

Sveriges Kommuner och
Landsting

Forskning

Albaeco

KTH

SLU

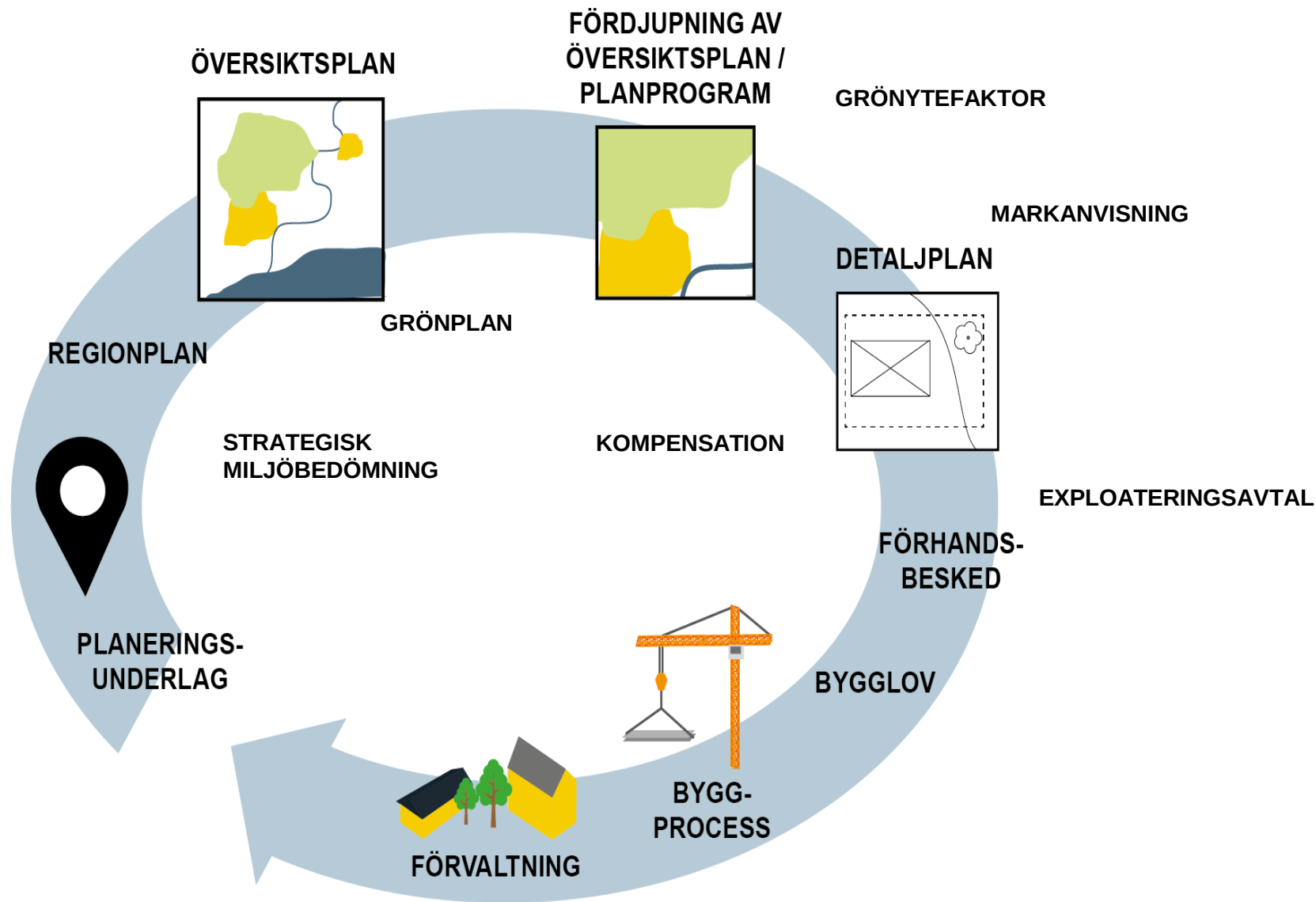
Vägledningens struktur & innehåll

1. Det här är ekosystemtjänster
2. Ekosystemtjänster i PBL
3. Därför behöver vi naturen
4. Gröna lösningar för ekosystemtjänster i praktiken
5. Platser i staden och på tomten som kan göras grönare
6. Ekosystemtjänster i planering – metod
7. Ekosystemtjänster i byggande – metod
8. Ekosystemtjänster i förvaltning – metod
9. Verktyg och underlag

Finns på PBL Kunskapsbanken

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/>

Ekosystemtjänster i PBL

Gröna lösningar för ekosystemtjänster i praktiken

- Klimatanpassningar – vatten och temperatur
- Öka den ekologiskt aktiva ytan – gröna tak och väggar
- Hög biologisk mångfald
- Hälsa, estetik och sociala relationer
- Bullerreducering

Ekosystemtjänst																			
	Stödjande					Kulturella				Reglerande					Försörjande				
																			
	Habitat	Biologisk mångfald	Ekologiskt samspel	Jordmånsbildning	Koldioxidinbindning	Mentalt välbefinnande	Fysisk hälsa	Sociala interaktioner	Kulturarv och identitet	Dagvattenreducering	Fördrojning av dagvatten	Dagvattenrening	Pollinering	Reglerande av lokalklima	Reglering av buller	Skydd mot extremväder	Luftrening	Erosionsskydd	Matförsörjning
Naturbaserad lösning																			
Park																			
Klippta gräsmattor																			
Oklippta gräsmattor																			
Urbana ångar																			
Vegationsklädda bullerskärmar																			
Gamla träd																			
Träd i skelettjordar med dagvatten																			
Solitära buskar, häckar och buskage																			
Perennrabatter																			
Tunnare gröna tak (sedumtak)																			
Tjockare biotoptak																			
Vegetation på bjälklag																			
Levande väggar																			
Klätterväxter																			
Regnbädd (biofilter)																			
Svackdike (biofilter)																			
Damm																			

Liten eller ingen nytta

Nytta

Stor nytta

 Liten eller ingen nytta

 Nytt

 Stor nytta

Gröna lösningar för ekosystemtjänster i praktiken

Ekosystemtjänst

Stödjande

Kulturella

Reglerande

Försörjande

Naturbaserad lösning

	Habitat	Biologisk mångfald	Ekologiskt samspel	Jordmånsbildning	Koldioxidinbindning	Mentalt välbefinnande	Fysisk hälsa	Sociala interaktioner	Kulturarv och identitet	Dagvattenreducering	Fördrojning av dagvatten	Dagvattenrening	Pollinering	Reglerande av lokalklima	Reglering av buller	Skydd mot extremväder	Luftrening	Erosionsskydd	Matförsörjning
Park																			
Klippta gräsmattor																			
Oklippta gräsmattor																			
Urbana ängar																			
Vegationsklädda bullerskärmar																			
Gamla träd																			
Träd i skelettjordar med dagvatten																			
Solitära buskar, häckar och buskage																			
Perennrabatter																			
Tunnare gröna tak (sedumtak)																			
Tjockare biotop																			
Vegetation på bjälklag																			
Levande väggar																			
Klättrväxter																			
Regnbädd (biofilter)																			
Svackdike (biofilter)																			
Damm																			

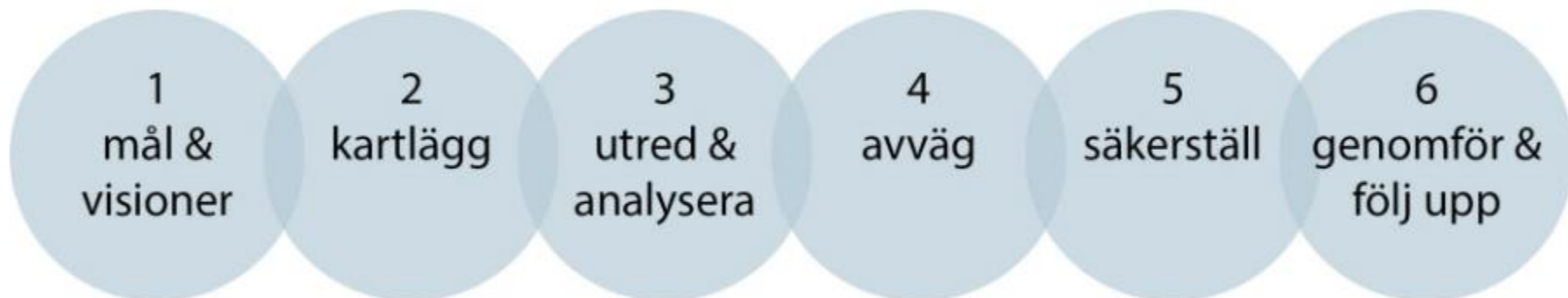
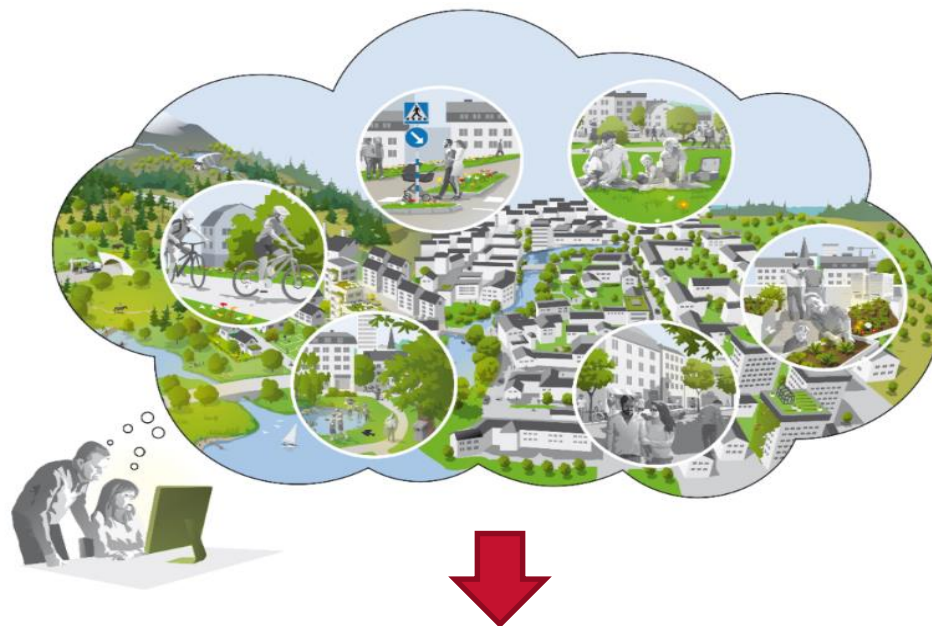
 Liten eller ingen nytta

 Nytt

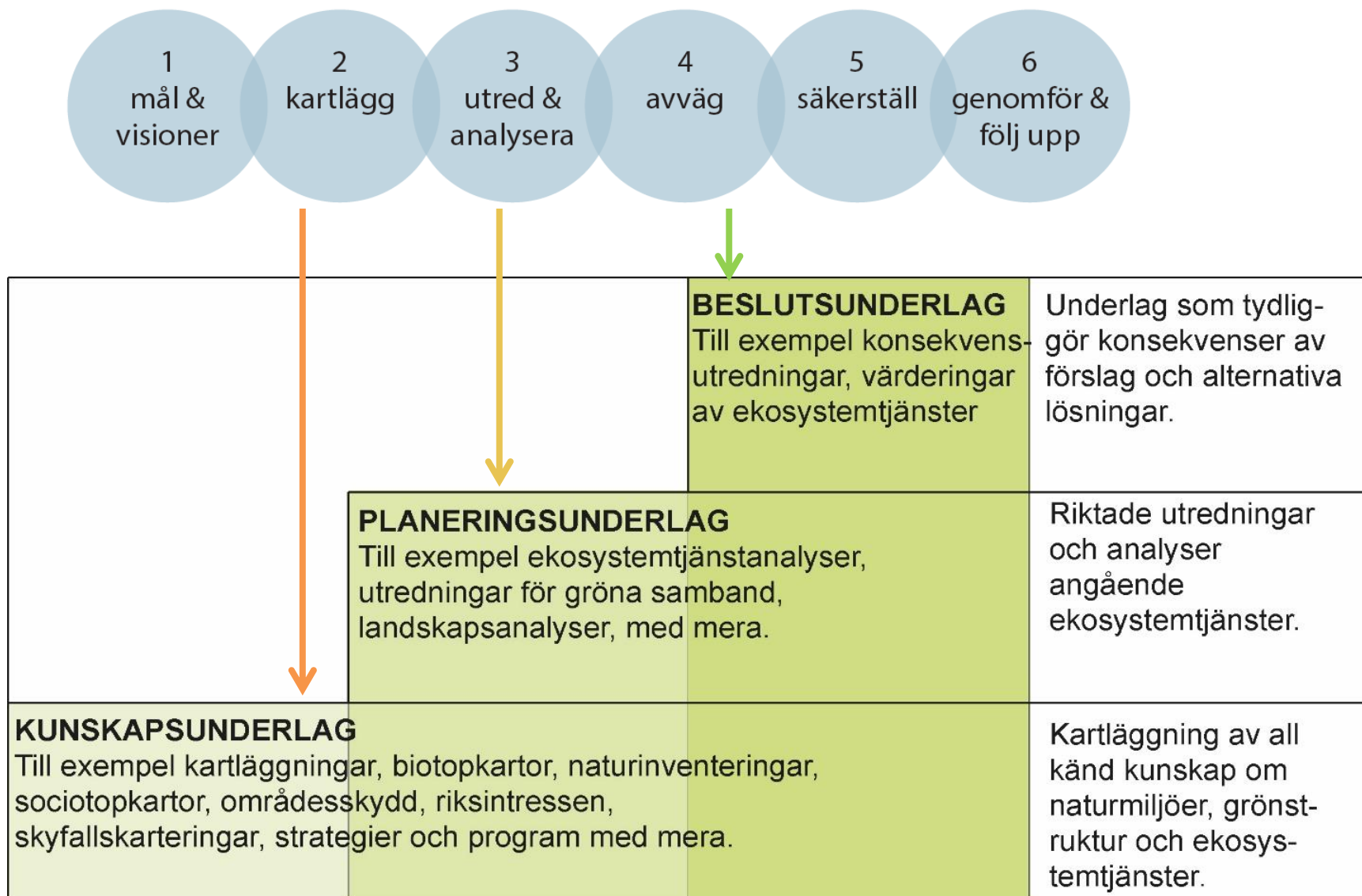
 Stort nytt

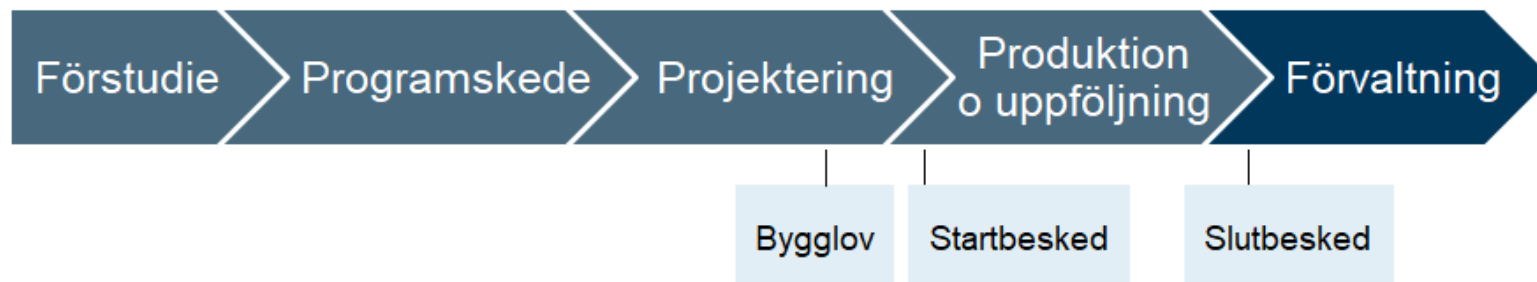
Ekosystemtjänster i översikts- och detaljplaneringplanering - metod

Rätt underlag vid rätt tillfälle

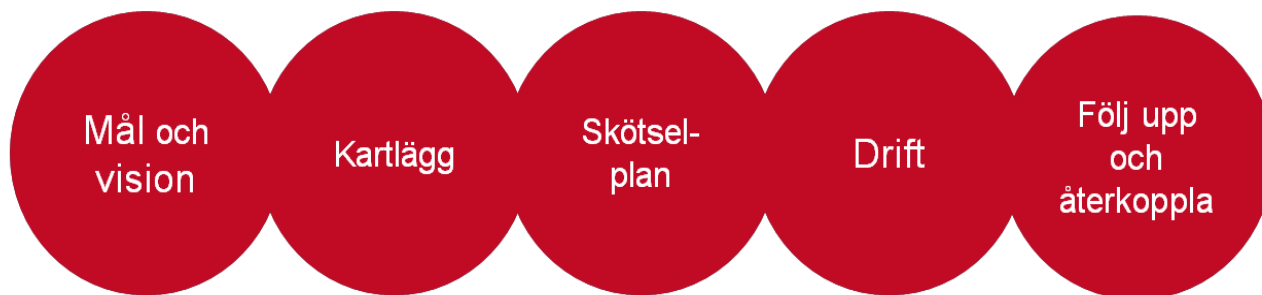

Ekosystemtjänster i byggande – metod

- Skedena i byggandet utifrån ett byggherreperspektiv.
- Metod – hur integreras ekosystemtjänster i de olika skedena.
- Vad man i sin roll behöver tänka på – som byggherre, arkitekt eller entreprenör?

Ekosystemtjänster i förvaltning av allmän plats och kvartersmark – metod

- Anknyter till en arbetsgång som används.
- Visar hur ekosystemtjänster kan integreras i olika skeden i arbetsgången.
- Vad man i sin roll behöver tänka på – som fastighetsägare, den som ansvarar för drift, småhusägare, boende i lägenhet?

Framgångsfaktorer integrering av ekosystemtjänster

Strategiskt:

Ekosystemtjänsternas roll för
allmänna intressen, långsiktiga
planeringsbehov, flexibilitet,
mångfunktionalitet,
klimatanpassning

Förankring:

Dialog och samverkan med
berörda aktörer och myndigheter

Tvärsektoriell kunskap:

Ekologer, landskapsarkitekter,
samhällsplanerare, arkitekter,
trafikplanerare, ingenjörer etc.

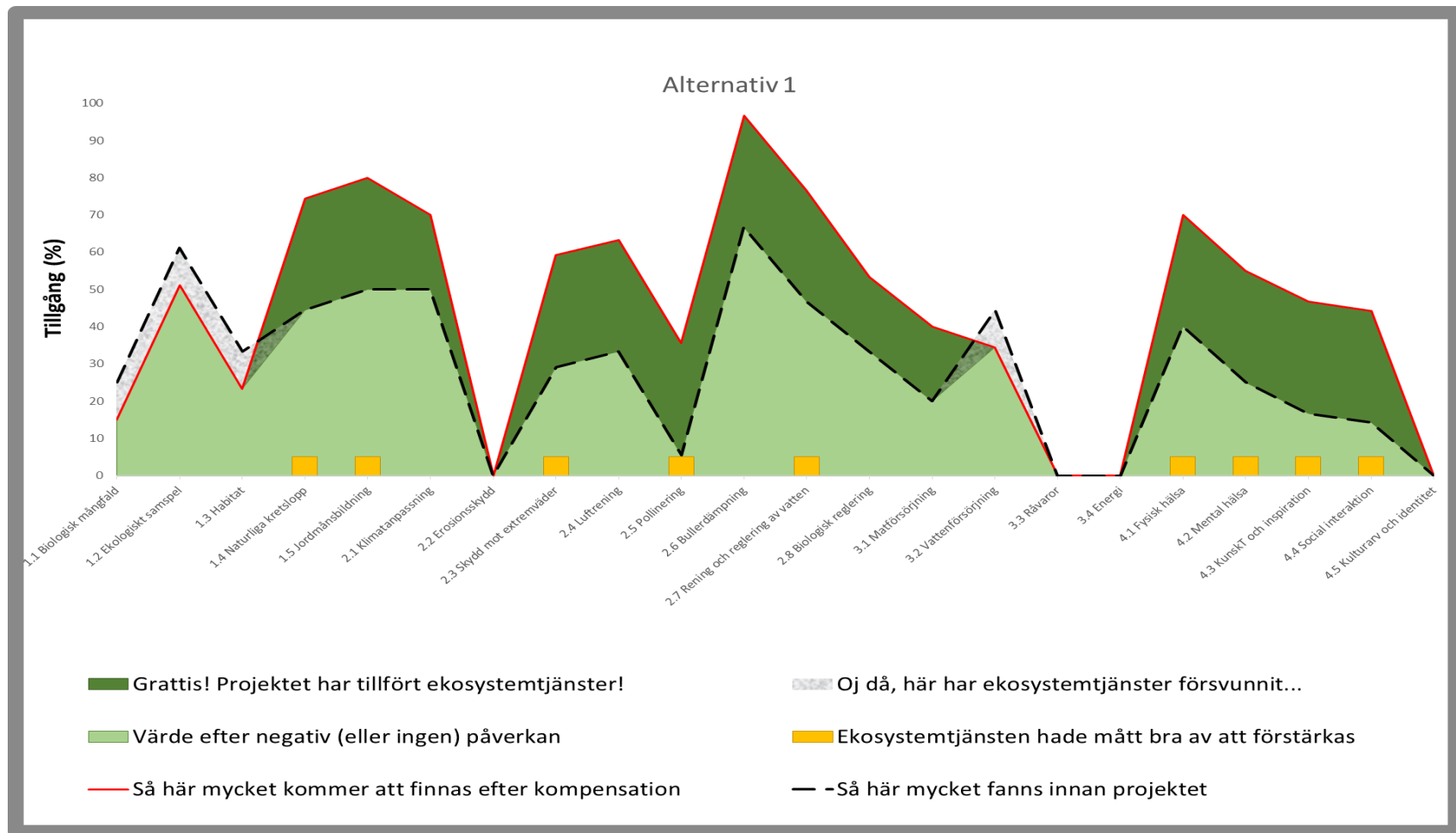

Olika underlag och verktyg för att arbeta med ekosystemtjänster:

- Samverkan och dialog
- Grönplan
- Inventeringar och kartläggningar
- Ekosystemtjänstmatris
- Grönytefaktor
- Värderos
- Ester – Verktyg för ekosystemtjänstanalys
- Frivillig kompensation
- Värdering av ekosystemtjänster
- Ekosystemtjänster i miljöcertifiering (BREEAM, LEED, City Labs Action, Svanen)
- Studie om exempel på kostnader för ekosystemtjänster
- Räkna med ekosystemtjänster – kunskapssammanställning för naturbaserade lösningar

ESTER – verktyg för att analysera ekosystemtjänster i tidiga planskeden

Fortsatta insatser

- Kommunikation av vägledningen.
- Behov av översyn av lagstiftningen?
- Vidareutveckling och uppföljning av vägledningen.
- Utveckling av indikatorer och dataunderlag för att följa upp rumsliga förutsättningar för ekosystemtjänster.
- Forskningsbehov om ekosystemtjänster – effektivitet hos naturbaserade lösningar.
- Ytterligare vägledningsbehov? t ex ekologisk kompensation, grönplaner, förvaltning av allmän plats, regional grönstruktur

Tack!

Ann-Mari Fransson, Doris Grellmann, Anne-Lie
Mårtensson, Ylva Rönning och Ulrika Åkerlund

Läs mer!

www.boverket.se/ekosystemtjanster

